U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. H.,** proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 12. 2015, č. j. 43340/15/5100-31462-809436, o námitce podjatosti všech soudců Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci vznesené žalobcem,

takto:

Soudci Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci Mgr. Roman Buchal, Mgr. Hana Ptáčková, Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Pavel Vacek **nejsou** vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 59 Af 14/2016.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce brojil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalovaného, kterým bylo změněno rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj, Územní pracoviště v Liberci, ze dne 6. 3. 2015, č. j. 357979/15/2601-70461-507126, a to tak, že se řízení o návrhu žalobce na povolení obnovy zastavuje. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 9. 3. 2016, č. j. 31 Af 19/2016 – 11, postoupil věc Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci (dále jen „krajský soud"), jako soud místně příslušný následně žalobce vyzval k úhradě soudních poplatků, na což žalobce reagoval svým podáním ze dne 11. 5. 2016. V něm mimo jiné vznesl námitku podjatosti *„všech soudců zdejšího soudu v aktuálním obsazení"* a požadoval jejich *„neprodlené vyloučení z projednávání a rozhodnutí nejenom v této věci"* a přikázání věci jinému soudu z důvodu delegace nutné, neboť jinak dle žalobce opět reálně hrozí, že nebude rozhodováno nezávisle, nestranně, odborně a spravedlivě.

[2] Soudci úseku správního soudnictví krajského soudu Mgr. Roman Buchal, Mgr. Hana Ptáčková, Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Pavel Vacek učinili v reakci na žalobcovo podání ve dnech 23. až 25. 5. 2016 písemná prohlášení (založená na č. l. 21 – 24 spisu krajského soudu), v nichž uvedli, že se necítí být podjatými, k žalobci ani osobám, které se podílely na řízení před správními orgány, nemají žádný vztah, ani se sami nepodíleli na projednávání věci ve správním řízení.

[3] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že námitka podjatosti vznesená žalobcem není důvodná.

[4] Podle § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

[5] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Příslušnost soudu je tedy zásadně dána zákonem a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[6] Soudnictví je pojmově spjato s rozhodováním konkrétních případů a nemá povahu akademického řešení obecných právních otázek, které nemají význam pro účastníky řízení, a proto i uvedený základní funkční princip nestrannosti je nutno vztahovat pouze ke konkrétní rozhodované věci. Účastník řízení tedy může namítat podjatost pouze u toho soudce, který je povolán rozhodnout v jeho věci. Při posuzování námitky podjatosti je nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 – 34; všechna zde uváděná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[7] Žalobce namítl podjatost všech soudců krajského soudu a svou námitku vztáhl i na jiné, blíže nespecifikované věci. Podle rozvrhu práce již byla žalobcova věc přidělena senátu 59 Af krajského soudu, jehož členy jsou: Mgr. Roman Buchal, Mgr. Hana Ptáčková, Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL.M., a JUDr. Pavel Vacek. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval pouze tím, zda je námitka relevantní ve vztahu k těmto pěti soudcům. Teprve byla-li by shledána důvodnou a byli-li by všichni tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud ke zkoumání podjatosti ostatních v úvahu připadajících soudců krajského soudu, resp. k úvahám o nutné delegaci. Vzhledem k tomu, že podjatost je třeba zkoumat vždy v souvislosti s okolnostmi konkrétního případu, nezabýval se Nejvyšší správní soud námitkou v tom rozsahu, v jakém ji žalobce zcela obecně vztáhl i na jiné věci.

[8] Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda s ohledem na okolnosti případu lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nález Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná z http://nalus.usoud.cz). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem účastníků řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01).

[9] Na základě žalobcova podání lze dovodit, že žalobce spatřuje důvod podjatosti v rozhodovací činnosti soudců senátu 59 Af v minulých řízeních (srov. žalobcovu formulaci námitky podjatosti: „*jinak opět reálně hrozí, že jimi bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů*“).

[10] Nejvyšší správní soud k takto uplatněné námitce konstatuje, že důvodem pro vyloučení nemohou být okolnosti spočívající v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech, byť by v těchto věcech byl sám žalobce neúspěšný (§ 8 odst. 1 věta poslední s. ř. s.). Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či nezákonného postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2015, č. j. Nao 82/2015 – 58).

[11] Z tvrzení žalobce ani z obsahu krajského spisu nevyplývá, že by se výše jmenovaní soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování této věci ve správním nebo v předchozím soudním řízení, přičemž předchozí soudní řízení (ve smyslu § 8 odst. 1 věta druhá s. ř. s.) je třeba chápat nikoli časově (tedy nikoli jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl žalobce účastníkem a v němž se uvedený soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 – 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by tak byl soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ však v nyní posuzované věci nejde. Ze spisu krajského soudu rovněž neplyne nic, co by nasvědčovalo tomu, že by členové dotčeného senátu měli k projednávané věci nebo

k procesním stranám jakýkoliv vztah, což ve svých písemných prohlášeních potvrdili i oni sami.

[12] Jelikož žalobce v posuzované věci netvrdil žádné konkrétní skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr o podjatosti soudců senátu 59 Af krajského soudu, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že soudci tohoto senátu nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené pod sp. zn. 59 Af 14/2016. V důsledku toho odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.), neboť nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2016

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu